

Д.М. Одарченко, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Є.Б. Соколова, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

Л.І. Тренбач, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасний ринок праці потребує ініціативних, цілеспрямованих і творчих спеціалістів, які мають високий рівень теоретичної і практичної підготовки, вміють самостійно приймати рішення і є джерелом розвитку і прогресу галузі науки або виробництва, в якій вони задіяні. Тому особливої актуальності набувають функції самостійної роботи.

Метою формування особистості майбутнього фахівця в навчальному процесі сучасна дидактика рекомендує збагачувати традиційні методи навчання такими прийомами та способами, які сприяли б формуванню в студентів мотивації учіння, майбутньої професійної діяльності, високого рівня активності, створенню умов для активного самостійного набуття загальнонаукових та професійних знань, умінь та навичок.

Запровадження інноваційного навчання у вищій освіті потребує розробки принципово іншої моделі організації навчального процесу, ключовою відмінністю якої має бути цільова зорієнтованість на підготовку майбутнього фахівця до життя в умовах сучасного, динамічного суспільства, що забезпечує його становлення як активного суб'єкта змін та інновацій, здатного до самостійної ініціації та реалізації інноваційної діяльності.

Основними факторами, які сприяють творчому ставленню студентів до навчального процесу та його результатів, є: 1) професійний інтерес; 2) нестандартний характер навчально-пізнавальної діяльності; 3) змагальність; 4) ігровий характер занять; 5) емоційність; 6) проблемність.

Самостійна робота студента є важливою складовою у підготовці кваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, здатного до компетентної професійної діяльності на рівні світових стандартів.

Самостійна робота студентів як складне педагогічне явище – це особлива форма навчальної діяльності, спрямована на формування самостійності студентів і засвоєння ними сукупності знань, умінь, навичок, що здійснюється за умови запровадження відповідної системи організації всіх видів навчальних занять.

На нашу думку, самостійна робота студентів – це важлива форма вмілого процесу під керівництвом і контролем викладача, у ході якого відбувається творча діяльність з набуття і закріплення наукових знань. Професійне зростання фахівця, його соціальна адаптація як ніколи залежать від уміння виявити ініціативу, розв'язати нестандартне завдання, від здатності до планування і прогнозування результатів своїх самостійних дій. Це переорієнтує самостійну роботу з традиційної мети – простого засвоєння знань, набуття вмінь і навичок, досвіду творчої і науково-інформаційної діяльності – на розвиток внутрішньої і зовнішньої самоорганізації майбутнього фахівця, що активно перетворює відношення до одержуваної інформації, здатності вибудовувати індивідуальну траєкторію самонавчання. Останнє особливо актуально у зв'язку з розвитком нових форм освітнього процесу: екстернату, дистанційного навчання, системи безперервного навчання – основний (або єдиний) суб'єкт процесу.

Організація самостійної роботи потребує чіткого узгодження з метою навчання, виховання і самопідготовки, а ефективність її насамперед залежить від наявності та якості методичного забезпечення: по-перше, достатньої кількості наукової та фахової монографічної і періодичної літератури: підручників, навчальних та методичних посібників; по-друге, методичних засобів проведення поточного та підсумкового контролю: тести, пакети контрольних завдань, реферати тощо; по-третє, аналізу результатів самостійної роботи кожного студента.

Зростання обсягів різноманітної інформації, удосконалення способів її обробки вимагають впровадження в навчальний процес, поряд з іншими прогресивними методами навчання, комп'ютерних технологій. Сучасний спеціаліст вищої кваліфікації повинен бути підготовлений до професійної діяльності в умовах високого рівня інформатизації суспільства, при високих темпах зростання потоку інформації і необхідності її обробки в короткий термін. Контроль виконання самостійної роботи студента є невід'ємною складовою навчального процесу, служить однією з основ організації управління та підвищення його ефективності.

Подальший розвиток та підвищення ефективності самостійної роботи студентів є життєво важливою необхідністю, тісно поєднаною як з гуманізацією і демократизацією освіти, так і з поступовою інтеграцією України у світовий освітній простір.